

יהדות

דינים

לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	(10×2)	—	20	נקודות
פרק שני	—	(8×10)	—	80	נקודות
סה"כ	—			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/ המשך מעבר לדף /

השאלות

פרק ראשון (20 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 10 נקודות).

1. מלאכת האופה והמבשל

- א. האם מותר להניח מכסה על סיר שעומד על האש? נמק. (3 נקודות)
- ב. באיזה תנאי מותר בשבת לחזור ולחמם בכלי ראשון תבשיל יבש שמבושל כל צורכו? נמק. (2 נקודות)
- ג. הסבר את המושג "מצטמק ורע לו", וכתוב לאיזו הלכה מהלכות בישול בשבת קשור מושג זה. (3 נקודות)
- ד. הסבר מהו "מאכל בן דרוסאי". (2 נקודות)

2. מלאכת המכבה ומלאכת המבעיר

- א. באילו תנאים מותר בשבת לפתוח דלת שבקרבתה מדורה? (3 נקודות)
- ב. האם מותר בשבת לפתוח דלת מול נר דולק, אם מתקיימים התנאים שצינת בסעיף א? נמק. (3 נקודות)
- ג. באילו תנאים מותר בשבת לטלטל שולחן שיש עליו נרות שאינם של שמן? (4 נקודות)

3. דיני מוקצה

- א. באר והדגם את המושג "כלי שמלאכתו לאיסור". בתשובתך ציין אם מותר לטלטלו לצורך גופו, לצורך מקומו ולצורך עצמו. (4 נקודות)
- ב. באר והדגם את המושג "מוקצה מחמת גופו". בתשובתך ציין אם מותר לטלטלו לצורך גופו, לצורך מקומו ולצורך עצמו. (4 נקודות)
- ג. מה הם התנאים לכך שחפץ המותר בטלטול ייחשב ל"בסיס לדבר האסור"? (2 נקודות)

פרק שני (80 נקודות)

ענה על עשר מן השאלות 4-15.

בשאלה שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 8 נקודות).

4. הלכות ברכות השחר

א. מי שנזכר לאחר שהתפלל תפילת שחרית שלא אמר את ברכות השחר – מה דינו? נמק.

(3 נקודות)

ב. מי שנזכר לאחר התפילה שלא בירך את ברכות התורה – מה דינו? (2 נקודות)

ג. האם עיוור יכול לברך ברכת "פוקח עיוורים"? נמק. (3 נקודות)

5. הלכות ברכת המזון

א. אדם שיצא מן המקום שאכל בו לפני שבירך ברכת המזון, והגיע למקום אחר – היכן יברך

ברכת המזון? התייחס בתשובתך לשלושה מקרים. (4 נקודות)

ב. מה דינו של איש המסתפק אם בירך ברכת המזון, ומה דינה של אישה המסתפקת אם

בירכה? (2 נקודות)

ג. הסבר מדוע "שבת שחל בו ראש חודש... אומרים תחילה 'רצה' ואחר כך 'יעלה ויבוא'".

(2 נקודות)

6. הלכות ברכות על מיני דגן

א. הסבר מהי "פת הבאה בכיסנין". בתשובתך כתוב שתי דעות. (2 נקודות)

ב. אכל פת הבאה בכיסנין – מה עליו לברך אם אכל כמות שיש בה שיעור סעודה? התייחס

בתשובתך לברכה ראשונה ולברכה אחרונה. (2 נקודות)

ג. עיסה נילושה במים ובלילתה רכה ואחר כך נאפתה בתנור – מה יברך האוכל כזית ממנה?

התייחס בתשובתך לברכה ראשונה ולברכה אחרונה. (2 נקודות)

ד. איזו ברכה מברכים על לביבות מטוגנות העשויות ממצה כתושה שעירבו בה ביצים וחלב?

התייחס בתשובתך לברכה ראשונה ולברכה אחרונה. (2 נקודות)

7. הלכות ברכות הראייה

- א.** אדם הרואה מקום שבו נעשה לו נס שלא כדרך הטבע – מה עליו לברך? ומה יברכו בנו ובן בנו הרואים מקום זה? (2 נקודות)
- ב.** בירך על ראיית ברק – באיזה מקרה יחזור ויברך על ראיית ברק באותו יום? (2 נקודות)
- ג.** ציין ארבע תופעות טבע (מלבד ברק) שמברכים עליהן "ברוך עושה מעשה בראשית". (4 נקודות)

8. הלכות יום טוב

- א.** (1) כתוב דוגמה לדין שבנוגע אליו שני הימים של ראש השנה נחשבים לשני ימים.
(2) כתוב דוגמה לדין שבנוגע אליו שני הימים של ראש השנה נחשבים ליום אחד ("יומא אריכתא"). (4 נקודות)
- ב.** (1) הסבר מדוע "אסור לחמם נר של שעווה... לדבקו במנורה".
(2) הסבר מדוע "אסור להעמיד נר דולק במקום שיכול לנשב הרוח ולכבותו, ואף על פי שעתה אין הרוח מנשב". (4 נקודות)

9. הלכות חול המועד

- א.** (1) באיזו מלאכה המותרת בחול המועד מותב להעסיק ישראל אחר בשכר?
(2) באיזה מקרה מותר להעסיק ישראל אחר בשכר בחול המועד, אף על פי שלמעסיק אסור לעשות מלאכה זו?
(3) באיזה מקרה מותר להעסיק גוי בחול המועד, אף על פי שלישראל אסור לעשות מלאכה זו? (4 נקודות)
- ב.** "אין מערבין שמחה בשמחה". איזו שמחה אסורה בחול המועד, ואילו שמחות מותרות? (2 נקודות)
- ג.** "לא נצטוינו על ההוללות והסכלות, אלא על השמחה". איזו הנהגה לומדים מדברים אלה? (2 נקודות)

10. הלכות מאכלות אסורות

- א. "צריך האדם לזוהר במאוד מאוד שלא ייכשל בהם (= אכילת שרצים)".
כתוב את שני הטעמים שמביא בעל ה"קיצור שולחן ערוך" לאזהרה זו. (2 נקודות)
- ב. חתך פרי בסכין ומצא שחתך גם תולעת שהייתה בו — מה עליו לעשות בסכין ומה עליו לעשות בפרי? (3 נקודות)
- ג. מי שאכל בשר, המתין שש שעות ורצה לאכול מאכלי חלב, אך מצא בשר בין שיניו — מה עליו לעשות? (3 נקודות)

11. הלכות חדש

- "ולחם... לא תאכלו עד עצם היום הזה".
א. (1) ציין את התאריך של "היום הזה".
(2) ממתי מותר לאכול את החדש? התייחס לשתי אפשרויות.
(4 נקודות)
- ב. איזו תבואה חדשה נעשית מותרת באכילה ביום הזה? (2 נקודות)
- ג. כתוב שתי דוגמאות לתוצרים של תבואה שאינם דבר מאפה, הכלולים באיסור חדש.
(2 נקודות)

12. הלכות תרומות ומעשרות

- א. מהי "תרומה טמאה"? (2 נקודות)
- ב. מהו הדין של תרומה טמאה? בתשובתך התייחס לכוהן ולישראל. (3 נקודות)
- ג. מדוע בימינו אין לאכול פירות שהופרשו למעשר שני? באיזה אופן בכל זאת אפשר לאכלם?
(3 נקודות)

13. מידות שירגיל בהן האדם

א. מאילו מידות יש להתרחק לגמרי? בנוגע לכל אחת מן המידות כתוב בקצרה כיצד יש להתנהג. (2 נקודות)

ב. (1) על אילו מידות נאמר "מוציאין את האדם מן העולם"?

(2) אדם שאל את רבו אם מותר לו לאסור על עצמו שתיית יין ואכילת בשר,

כדי להתגבר על תאוותיו. הרב ענה בשלילה.

הסבר, על פי הקיצור שולחן ערוך, מדוע פסק כך הרב.

(3 נקודות)

ג. "מצוות עשה להידבק בתלמידי חכמים". הסבר מהיכן לומדים מצווה זו, וכתוב שתי דרכים לקיים אותה. (3 נקודות)

14. הלכות רכילות ולשון הרע

א. (1) הסבר מי הוא הולך רכיל.

(2) הסבר מי הוא בעל לשון הרע.

(3) הסבר מי הוא מוציא שם רע.

(3 נקודות)

ב. הבא שתי דוגמאות ל"אבק לשון הרע". (2 נקודות)

ג. חז"ל שאלו: "עד היכן לשון הרע?"

הסבר את השאלה, וכתוב את התשובה שמביא בעל הקיצור שולחן ערוך. (3 נקודות)

15. הלכות ייחוד

א. באיזה מקרה מועיל היתר "בעלה בעיר", ובאילו מקרים אינו מועיל? (2 נקודות)

ב. מהו ההבדל בין איסור ייחוד בעיר ביום ובין איסור ייחוד בעיר בלילה? (3 נקודות)

ג. במה שונה דין ייחוד בעיר מדין ייחוד בשדה? (3 נקודות)

בהצלחה!